

2. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. *Відомості Верховної Ради*. 2014. № 49. Ст. 2056. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>

3. Стратегія економічної безпеки України на період до 2025 року: затверджено Указом Президента України від 11 серпня 2021 року № 347/2021. URL: <https://www.president.gov.ua/documents/3472021-39613>

4. Проект Закону про засади державної антикорупційної політики на 2020–2024 роки від 21.09.2020 № 4135. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc_4_1?pf3511=70007

5. Антикорупційна стратегія пропонує чіткі заходи для зростання економіки України. URL: <https://nazk.gov.ua/uk/novyny/antykoruptsiyna-strategiya-propo-nuye-chitki-zahody-dlya-zrostantnya-ekonomiky-ukrayiny-golova-nazk-v-interv-yu-d-10-nv/>

6. Шевчук І. В. Корупційна складова як чинник дестабілізації та загроза економічній безпеці України. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2017. № 12. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1192>

7. Новак А. М. Формування та реалізація національної антикорупційної політики в умовах глобалізації: сучасні виклики. *Public Administration and Local Government*. 2018. Issue 2(37). С. 35–41. URL: [http://www.dridu.dp.ua/vida_vni_ct_vo/2018/2018_02\(37\)/7.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vida_vni_ct_vo/2018/2018_02(37)/7.pdf) ; [http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_02\(37\)/7.pdf](http://www.dridu.dp.ua/vidavnictvo/2018/2018_02(37)/7.pdf)

ОСОБЛИВОСТІ КРИМІНАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ДЕКЛАРУВАННЯ НЕДОСТОВІРНОЇ ІНФОРМАЦІЇ ТА НЕПОДАННЯ СУБ'ЄКТОМ ДЕКЛАРУВАННЯ ВІДПОВІДНОЇ ДЕКЛАРАЦІЇ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ ГРУЗІЇ

Волонець Д. Ф.

*здобувач Науково-дослідного інституту публічного права
м. Київ, Україна*

Дослідження питання зарубіжного досвіду регламентації кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання відповідної декларації суб'єктом декларування є вкрай важливим, адже може дозволити виявити спільні та відмінні риси ст.ст. 366², 366³ КК України [1] та відповідних норм законодавства інших держав, а також напрями вдосконалення вітчизняного закону про кримінальну відповідальність [2, с. 50].

Проаналізуємо досвід Грузії у регламентації даного питання. Актуальність дослідження законодавства саме цієї країни в частині встановлення кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації та за неподання суб'єктом декларування відповідної декларації зумовлена тим, що законодавча система цієї держави (як і України) були інтегровані в єдину протягом майже 70 років. Розпад СРСР став імпульсом для індивідуального розвитку законодавства кожної з держав. Саме тому назване компаративістське дослідження може продемонструвати як далеко ця країна дійшла в частині модернізації вітчизняного закону про кримінальну відповідальність (звісно, в розрізі встановлення кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування відповідної декларації).

Відповідно до чинного КК Грузії, декларування недостовірної інформації та неподання декларації суб'єктом декларування можуть визнаватися кримінальним правопорушенням. Даний фактор не є дивним, адже названа держава наразі є одним з лідерів у галузі протидії корупції серед країн пострадянського простору. Комплекс реформ, які були розпочаті ще на початку 2004 р. вивів Грузію на якісно новий рівень розвитку. Натомість, ця кавказька держава зіштовхнулася зі схожими проблемами, що і Україна (анексія частини території Російською Федерацією та терористичними угрупованнями, блокування євроінтеграційних процесів тощо).

Відповідно до ст. 41 «Основні та додаткові види покарань» Загальної частини КК Грузії, виправні роботи, обмеження, пов'язані з військовою службою, позбавлення волі на певний строк та довічне позбавлення волі можуть бути призначені тільки в якості основних видів покарань, тоді як такі види покарань, як громадські роботи, домашній арешт, штраф та позбавлення права займати певну посаду або займатися певною діяльністю – як у якості основних, так і додаткових. при цьому, покарання у виді позбавлення майна та обмеження прав, пов'язаних зі зброєю, можуть бути призначені тільки в якості додаткового виду покарання [3].

З викладеного слідує, що КК Грузії передбачає схожий перелік покарань на той, що передбачений в ст. 51 КК України. Основна відмінність полягає у відсутності в ст. 41 закону про кримінальну відповідальність Грузії покарання у виді обмеження волі на певний строк, та наявності такого різновиду арешту, як домашній.

Кримінальна відповідальність за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування відповідної декларації передбачена у ст. 355 «Неподання декларації про майновий стан або внесення до декларації неповних або невірних даних» глави XL

«Злочини проти порядку управління» Особливої частини КК Грузії. Дана норма складається лише з однієї частини, в якій зазначається наступне:

«Неподання декларації про майновий стан, вчинене після накладення адміністративного стягнення за те саме діяння, або внесення до декларації завідомо неповних або невірних даних – карається штрафом або громадськими роботами на строк від 120 до 200 годин з позбавленням права обіймати посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років» [3].

З диспозиції названої норми слідує, що суб'єкт неподання декларації може бути притягнутий до кримінальної відповідальності тільки у випадку, якщо він попередньо підлягав адміністративній відповідальності за вчинення названого діяння, проте не зробив відповідних висновків та відмовився від подання декларації (тобто продовжив свою шкідливу поведінку, яка переросла у суспільно небезпечну).

Можливо, саме використання такого досвіду в Україні дозволило б остаточно розмежувати кримінальне правопорушення у вигляді неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування від адміністративного правопорушення у вигляді порушення вимог фінансового контролю.

Що ж стосується санкції ст. 355 КК Грузії, зауважимо, що вона передбачає більш м'які максимальні покарання, ніж ті, що зазначені у ст.ст. 366²-366³ КК України. Думається, ступінь суворості покарання має прямо залежати від рівня корупції в державі. Враховуючи той факт, що в нашій державі на сьогоднішній день явище корупції є, на жаль, доволі поширеним (хоча на її подолання зосереджені великі зусилля, які останнім часом дають свої позитивні результати), переконані, що покарання у виді обмеження та позбавлення волі на певний строк мають бути і надалі включені до санкції ст. 366²-366³ КК України.

Окремо зауважимо, що діяння у вигляді неподання декларації суб'єктом декларування та діяння у вигляді декларування недостовірної інформації розглядаються законодавцем Грузії в якості тотожних за ступенем своєї небезпеки. Саме тому вони включені до однієї статті Особливої частини закону про кримінальну відповідальність, яка передбачає єдину санкцію.

На нашу думку, подібне рішення виглядає доволі суперечливим, адже у випадку неподання суб'єктом декларування відповідної декларації, він не тільки порушує порядок фінансового контролю, але і демонструє суспільству свою нігілістичну позицію відносно

встановлених в державі правил поведінки (адже декларації перебувають у вільному доступі, ознайомитись із ними може кожен бажаючий).

На підставі викладеного вище можна зробити висновок про те, що досвід Грузії в частині регулювання кримінальної відповідальності за декларування недостовірної інформації та неподання суб'єктом декларування відповідної декларації виглядає доволі цікавим. Так, наприклад, модернізація ст. 366³ КК України можлива шляхом проєктування у неї положень ст. 355 КК Грузії в частині закріплення в диспозиції вказівки про те, що неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування карається у випадку, якщо воно вчинене після накладення адміністративного стягнення за те саме діяння.

Література:

1. Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III. *База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України.* URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення: 11.05.2022).

2. Шаблистий В. В. Дискусійні питання притягнення до кримінальної та адміністративної відповідальності за вчинення корупційних і пов'язаних з корупцією правопорушень: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (Дніпро, 15.11.2019) / МВС України, Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2019. С. 49–52.

3. Уголовный кодекс Грузии. URL: <https://matsne.gov.ge/ru/document/view/16426?publication=229> (дата звернення: 20.05.2022).

THE SOCIAL SIGNIFICANCE OF THE ORGANIZATION OF OPERATIONAL METHODS OF COMBATING CORRUPTION

Guyvan P. D.

Ph. D. Juridical Sciences, Honored Lawyer of Ukraine,

Doctoral Student of the V. M. Koretsky

*Institute of State and Law of the National Academy of Sciences of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

At present, corruption in Ukraine has grown significantly, the sphere of risks and seriousness of threats has expanded, and such negative phenomena have penetrated into all spheres of society. At the same time, in practice there is an active appeal of the defense to establish criminal